

122

Въ „Независимостъ“ участвувалъ по едно време и Ботйовъ, като коректоръ и редакторъ на допискитѣ. Той пишелъ, обаче, и уводни статии и участвувалъ въ съставяването на политически прегледи<sup>1)</sup>.

Отъ втората годишнина (януарий 1871 г.) „Свобода“ почналъ да издава притурка на ромънски „Libertatea — Suppliment al diarului bulgar „Svoboda“. Притурката съдържа статии за положението на българския народъ, за колебанията въ схващанията на великитѣ сили по разрешението на източния въпросъ, извадки отъ статии въ чужди вестници за насилия надъ българитѣ и пр. И притурката е била списвана съ свойствения пламененъ езикъ и темпераментъ на Каравелова. Тя е била издавана съ пропагандна целъ.

„Свобода“ билъ спрѣнъ на 25 ноемврий 1872 година отъ ромънското правителство, по искане на Портата, която следъ залавянето на Димитъръ Общи и В. Левски и падането на комитетската архива въ турски рѣце (1872 г.) узнала за революционната дейность на неговия редакторъ. Каравеловъ подновилъ своя вестникъ на 23 февруарий 1873 г., подъ название „Независимостъ“, обаче, обесването на Левски и разстройството на организацията се отразило така силно върху неговата чувствителна душа, че не успѣлъ да закрепи за дълго „Независимостъ“ и на 12 октомврий 1874 година го спрѣлъ за винаги. Каравеловъ отпадналъ духомъ. За това допринесли не само кризата въ организацията, но и нападите на „старитѣ“, особно недоразуменията му съ Хр. Ботйова по ръководството на комитета. Вследствие на това голѣмиятъ революционеръ Каравеловъ се отказалъ отъ революционна дейность, на която билъ посветилъ 5 години отъ младинитѣ си и енергията си и, сломенъ отъ нещастия и интриги, отдалъ остатъка отъ живота си на просвъщението на българския народъ. По негова инициатива било основано въ Букурещъ „Дружество за разпространение на полезни знания“, което издавало отъ 15 януарий 1875 година до 15 мартъ 1876 година, сп. „Знание“, подъ негова редакция, два пѣти въ месеца, форматъ 4<sup>о</sup>, стр. 16, абонаментъ: годишно за Ромъния — 12 фр., за Европейска Турция — 16 франка<sup>2)</sup>.

Каравеловъ промѣнилъ първоначалното си становище по отношение освобождението и образованието на българския народъ, но не трѣгналъ слѣпо по стѣпкитѣ на бъл-

---

<sup>1)</sup> Съвременници на Хр. Ботйовъ — Ив. х. Димитровъ, Д. Ценовичъ, Ив. Мѣнзовъ, Ив. Кѣршовски и др. твърдѣли, че Ботйовъ не билъ само коректоръ въ „Свобода“ и „Независимостъ“, но вземалъ участие и въ списването имъ. (Вж. Клинчаровъ: Мистификация съ произв. на Хр. Ботйовъ, стр. 5—9).

<sup>2)</sup> Следъ освобождението, въ 1878 г. сп. „Знаме“ е почнало отново да излиза въ Търново. Излѣзли петъ книжки.